

Panteia

Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

onderzoek blijfkansen Sw-ers confrontatie realisaties en ramingen

Pieter Fris
Eelco Flapper

Zoetermeer, 6 december 2017

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Aanpak van het onderzoek	7
3	Resultaten	9
3.1	Confrontatie ramingen en realisaties meerdere jaren	9
3.2	Realisaties versus ramingen per provincie 2014/2015	9
3.3	Realisaties versus ramingen per provincie 2015/2016	11
3.4	Oorzaken voor verschillen tussen realisaties en ramingen	12
4	Verbetermogelijkheden ramingsmethode	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Stroomcijfers in plaats van standcijfers	19
4.3	Mediostanden in plaats van eindstanden	20
4.4	Verwijderen van niet-verlengde tijdelijke contracten	21
4.5	Verwijderen van 'slapers'	22
4.6	Differentiatie naar meer kenmerken dan leeftijd en geslacht	22
5	Conclusies en aanbevelingen	24
Bijlage 1	Ramingen versus realisaties 2014/2015 per woongemeente, gesorteerd op verschil ramingen en realisaties	26
Bijlage 3	Ramingen versus realisaties 2015/2016 per betalende gemeente, gesorteerd op verschil ramingen en realisaties	35

1 Inleiding

De Wsw wordt vanaf 2015 geleidelijk afgebouwd. Er vindt geen instroom meer plaats en potentiële Sw-ers zullen via de nieuwe participatiewet een ander traject volgen en Sw-ers die op 1 januari 2015 nog in de Wsw zaten, zullen daarin blijven tot zij op de reguliere wijze uitstromen of hun Wsw-indicatie verliezen.

Het macro budget voor de Wsw wordt vanaf 2015 verdeeld over de gemeenten. Daartoe wordt een verdeelmodel gehanteerd dat gebaseerd is op het aantal Sw-ers, dat naar verwachting op enig moment nog in de Wsw zit. Deze verwachting wordt berekend met behulp van survival functies, waaruit blijfkansen voortvloeien. Deze blijfkansen zijn afhankelijk gesteld van leeftijd en geslacht, waarbij gebruik is gemaakt van de Kaplan-Meier schatter.

Het model draait nu enkele jaren en de vraag is in hoeverre de door het model berekende aantallen Sw-ers per gemeente overeenkomen met de werkelijke aantallen. Hierbij ligt de focus op 2015. Toen zijn immers zowel de decentralisatie als de Participatiewet gestart en de vraag is in hoeverre er sprake is van al dan niet versnelde uitstroom van Sw-ers vanaf dat moment en in hoeverre de ramingen daar in voldoende mate rekening mee houden.

In deze rapportage wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de confrontatie van ramingen en realisaties. Tevens worden de resultaten van enkele modelvarianten gerapporteerd. In hoofdstuk 2 wordt de aanpak van het onderzoek beschreven en in hoofdstuk 3 worden de resultaten gepresenteerd. In hoofdstuk 4 worden verbeter mogelijkheden beschreven en hoofdstuk 5 bevat de conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen I en II staan de confrontaties tussen ramingen en realisaties op gemeenteniveau.

2 Aanpak van het onderzoek

Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de overgang van 2014 naar 2015 en op de overgang van 2015 naar 2016, de jaren waarop we de invloed van de participatiewet zouden mogen verwachten. We confronteren het gerealiseerde aandeel 'blijvers' bij de jaarovergang met de geraamde blijfkansen voor dat jaar. Er wordt gekeken in hoeverre de verschillen tussen ramingen en realisaties na 2014 zich ook voordeden in de jaren daarvoor, teneinde zicht te krijgen op het effect van de invoering van de participatiewet. De verschillen tussen ramingen en realisaties worden vervolgens verbijzonderd naar provincies (hoofdstuk 3) en gemeenten (bijlagen 1 en 2). Voor 2015/2016 verdiepen we de analyse door de modelresultaten in verband te brengen met de samenstelling van de Sw-populatie.

De 'overlevingsfracties'¹ zijn geschat per combinatie leeftijd x geslacht over de periode 2010 t/m 2015/2016. Het zijn dezelfde schattingen, die gemaakt zijn in 2015 respectievelijk 2016 ten behoeve van de ramingen 2016, 2017 etc. Hieruit wordt per individu de jaarlijkse blijfkans berekend (die wijzigt per persoon ieder jaar vanwege ouder worden) en wordt deze toegepast op de gewogen voltijdequivalenten (SE).

Voor deze analyse wordt steeds uitgegaan van de Sw-ers, die in 2014 (resp. 2015) in de WSW 'actief' waren. Vervolgens zijn de volgende bewerkingen uitgevoerd:

- Voor ieder persoon, die in 2014 (2015) in de Wsw actief was, wordt het aantal SE² voor 2014 (2015) berekend;
- Voor ieder persoon wordt het geraamde aantal SE in het daaropvolgende jaar berekend; dit is het aantal SE in het geldende jaar (over het gehele jaar gemeten) vermenigvuldigd met de blijfkans; conform het protocol dat wordt gehanteerd voor het verdeelmodel, wordt voor de blijfkans uitgegaan van de leeftijd van de persoon (gemeten in maanden) op 1 juli 2014 (1 juli 2015);
- Evenzo wordt voor ieder persoon berekend of en zo ja hoeveel SE de persoon werkte in 2015 (2016);
- Vervolgens wordt het aantal SE in 2014 (2015), het geraamde aantal SE in 2015 (2016) en het gerealiseerde aantal SE in 2015 (2016) geaggregeerd over de gemeenten (indeling naar woongemeenten 2015, resp. betaalgemeenten 2017), over de provincies en voor Nederland als geheel;
- Ten slotte wordt voor iedere gemeente, provincie en Nederland de gemiddelde blijfkans (raming) berekend als geraamde aantal SE in 2015 (2016) gedeeld door het aantal SE in jaar 2014 (2015) en wordt de gemiddelde blijffractie (realisatie) berekend als de gerealiseerde aantal SE in 2015 (2016) gedeeld door het aantal SE in 2014 (2015).

Bovenstaande werkwijze garandeert een eerlijke vergelijking tussen ramingen en realisaties. Ten slotte dient vermeld dat in de onderhavige analyse gebruik is gemaakt van stroomgegevens³ en niet van standcijfers ultimo 2014 (2015). Voor de vergelijkbaarheid van ramingen en realisaties zijn stroomcijfers zuiverder, de standcijfers zijn immers afhankelijk van het exacte uitstroommoment (einddatum 31/12/14 betekent niet meetellen in 2014 en uitstroommoment 1/1/2015 betekent wel meetellen in 2014).

¹ = de kans dat een Sw-er van een bepaalde leeftijd en geslacht in het Sw-bestand aanwezig is

² SE = voltijd equivalenten, weging op basis van zwaarte indicatie

³ Alle Sw-ers, die op enig moment in het jaar als Sw-er geregistreerd stonden;

Aanvullend op de confrontatie van ramingen en realisaties is onderzocht wat het effect is op de blijfkansen, wanneer niet wordt uitgegaan van eindstanden, zoals in het huidige ramingsmodel, maar van de standcijfers per 1 juli (mediostand). Tevens is onderzocht wat het effect is op de blijfkansen van het al dan niet elimineren van de niet-verlengde tijdelijke contracten en wat het effect is van het elimineren van 'slapers' (personen zonder loondoorbetaling) uit de analyse.

3 Resultaten

3.1 Confrontatie ramingen en realisaties meerdere jaren

In eerste instantie kijken we naar het verschil tussen gerealiseerde blijffracties en geraamde blijfkansen voor de laatste 4 jaar, waarvoor uitstroomcijfers te meten zijn, te weten de periode 2012 t/m 2016. In tabel 1 staan de resultaten voor heel Nederland.

tabel 1 ramingen en realisaties Sw-ers voor geheel Nederland in 2013, 2014, 2015 en 2016

<i>Periode</i>	<i>Aantal SE jaar T-1⁴</i>	<i>Geraamde blijfkans jaar T</i>	<i>Gerealiseerde blijffractie jaar T</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in procentpunten</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in SE</i>
2012/2013	91.106	96,8	96,5	0,3	250
2013/2014	90.778	96,7	96,7	0,0	10
2014/2015	90.995	96,7	96,1	0,6	498
2015/2016	86.136	97,6	96,7	0,9	747

Bron: WSW Statistieken

In tabel 1 is te zien dat in drie van de vier meetperioden sprake is van een overschatting van de blijfkansen in de orde van grootte van minder dan één procentpunt. In absolute aantallen gaat het om enkele honderden SE. In tabel 1 zien we tevens dat de ramingen voor 2012/2013 en 2013/2014 beter overeenstemmen met de realisaties dan 2014/2015 en 2015/2016 en dat er vanaf 2015 sprake is van een grotere overschatting van de aantallen dan in de jaren daarvoor. Dit duidt erop dat er vanaf 2015 sprake zou kunnen zijn van een trendbreuk, die niet door het ramingsmodel wordt voorspeld. Daar waar de ramingen in 2014 en 2015 uitgaan van een stabilisatie en zelfs verhoging van de gemiddelde blijfkans, zien we dit in de realisaties niet terug. Dit heeft mogelijk te maken met de invoering van de participatiewet in 2015, waarbij wordt gestreefd naar versnelde uitstroom uit de Wsw.

3.2 Realisaties versus ramingen per provincie 2014/2015

In tabel 2 zijn de resultaten voor de periode 2014/2015 verbijzonderd naar provincie. De cijfers per gemeente voor 2014/2015 zijn in bijlage I opgenomen.

⁴ De uitgangswaarden in ieder jaar komen niet overeen met de blijffracties, omdat in 2013 en 2014 nog instroom in de Wsw mogelijk was, die niet is meegenomen in de blijffracties en omdat er met terugwerkende kracht data over eerdere perioden wordt bijgesteld op basis van nieuwe informatie van Sw-bedrijven.

Tabel 1 ramingen en realisaties blijfkansen van 2014 naar 2015

tabel 2 ramingen en realisaties Sw-ers in 2014 en 2015

<i>Provincie</i>	<i>Aantal SE 2014</i>	<i>Geraamde blijfkans in 2015</i>	<i>Gerealiseerde blijffractie in 2015</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in procentpunten</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in SE</i>
Groningen	5.750	96,6	95,5	1,1	63
Friesland	4.317	96,8	96,3	0,5	21
Drenthe	4.183	96,7	96	0,7	28
Overijssel	7.684	96,6	95,6	1,0	78
Flevoland	1.248	96,7	94,4	2,3	28
Gelderland	12.098	96,7	95,6	1,1	127
Utrecht	3.805	96,7	95,1	1,6	59
Noord- Holland	9.331	96,7	97	-0,3	-25
Zuid-Holland	13.384	96,7	96,8	-0,1	-13
Zeeland	2.200	96,6	96,9	-0,3	-8
Noord- Brabant	16.829	96,7	96,3	0,4	59
Limburg	10.164	96,6	95,8	0,8	80
Nederland	90.995	96,7	96,1	0,6	498

Bron: WSW Statistieken

Voor totaal Nederland zien we voor 2015 een afwijking tussen de geraamde en gerealiseerde blijffractie van 0,6 procentpunten, waarbij de raming tot een lagere uitstroom komt in vergelijking met de realisaties. Er is derhalve sprake van een overschatting van de aantallen⁵ Sw-ers in 2015. In aantal SE gaat het in 2015 om 500 SE.

Per provincie zien we hetzelfde beeld als voor Nederland als geheel, hoewel (uiteraard) de relatieve afwijkingen tussen ramingen en realisaties wat groter zijn. Individuele schattingsfouten middelen zich voor kleinere groepen immers minder uit dan voor een grote groep.

We zien dat vooral voor Noord- en Zuid-Holland en Zeeland in 2015 de aantallen te laag worden ingeschat en dat van alle provincies de overschatting van de aantallen Sw-ers in Flevoland het grootst is, de uitstroom van die groep was in 2015 blijkaar groter dan verwacht.

Op het niveau van woongemeenten⁶ zijn de verschillen uiteraard groter dan op provinciaal niveau, hoewel ze ook hier klein mogen worden genoemd. Zeevang, Strijen en Landsmeer kennen relatief gezien de grootste overschatting met 20% respectievelijk 10% hogere blijfkans geschat dan gerealiseerd. Neerijnen en

⁵ Lagere blijfkansen = lagere (verwachte) aantallen en hogere blijfkansen = hogere (verwachte) aantallen

⁶ Zie bijlage I

Scherpenzeel zijn het meest onderschat met 10% lagere blijfkans dan gerealiseerd. In absolute zin heeft Dordrecht de grootste overschatting met 55 SE meer geschat dan gerealiseerd in 2015 en geeft Rotterdam de grootste onderschatting met 100 SE minder geschat dan gerealiseerd, wat overeen komt met 3,1% van het aantal SE in Rotterdam.

De reden waarom ramingen afwijken van realisaties ligt voornamelijk in het feit, dat het ramingsmodel uitsluitend rekening houdt met de aspecten leeftijd, geslacht en pensioen, terwijl er legio andere aspecten zijn, die verantwoordelijk zijn voor uitstroom van Sw-ers (ziekte, overlijden, verlies Sw-indicatie, niet-verlengde tijdelijke contracten etc.). Hoewel overlijden en ziekte natuurlijk wel samenhangen met leeftijd, betreft dit slechts een beperkt verband en geen harde wetmatigheden.

In de volgende paragrafen kijken we naar de meest recente confrontatie van realisaties en ramingen en gaan we dieper in op mogelijke oorzaken van optredende verschillen.

3.3 Realisaties versus ramingen per provincie 2015/2016

In tabel 2 zijn de resultaten per provincie en voor totaal Nederland weergegeven. Hierbij is, in tegenstelling tot 2014/2015, uitgegaan van betalende gemeenten. De cijfers per gemeente zijn in bijlage II opgenomen.

tabel 3 ramingen en realisaties Sw-ers in 2015 en 2016

<i>Provincie</i>	<i>Aantal SE 2015</i>	<i>Geraamde blijfkans in 2016</i>	<i>Gerealiseerde blijffractie in 2016</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in procentpunten</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in SE</i>
Groningen	5.463	97,5	96,2	1,3	70
Friesland	4.088	97,6	97,7	-0,1	-5
Drenthe	3.909	97,5	96,7	0,8	32
Overijssel	7.209	97,5	97,1	0,4	26
Flevoland	1.119	97,6	97,6	0,0	0
Gelderland	11.345	97,6	96,3	1,3	146
Utrecht	3.593	97,7	96,9	0,8	27
Noord- Holland	9.018	97,6	96,4	1,2	107
Zuid-Holland	12.749	97,5	96,7	0,8	106
Zeeland	2.076	97,6	96,6	1,0	20
Noord- Brabant	15.995	97,6	96,7	0,9	144
Limburg	9.572	97,5	96,7	0,8	74
Nederland	86.136	97,6	96,7	0,9	747

Bron: WSW Statistieken

Evenals voor de periode 2014/2015 het geval is, zien we ook voor 2015/2016 een overschatting van de gemiddelde blijfkansen voor totaal Nederland, waarbij de verschillen tussen ramingen en realisaties in 2015/2016 groter zijn dan in 2014/2015.

Ook op het niveau van provincies zijn de verschillen tussen ramingen en realisaties vergelijkbaar met die in de voorgaande periode. In 2016 blijkt dat de aantallen Sw-ers (in % van SE 2015) voor Friesland iets wordt onderschat en voor Groningen, Gelderland en Noord-Holland het meest worden overschat. Dit zijn andere provincies dan voor 2014/2015, waarbij moet worden bedacht dat in 2014/2015 geteld wordt naar woongemeente (provincie) en in 2015/2016 naar betalende gemeente (provincie).

3.4 Oorzaken voor verschillen tussen realisaties en ramingen

3.4.1 Inleiding

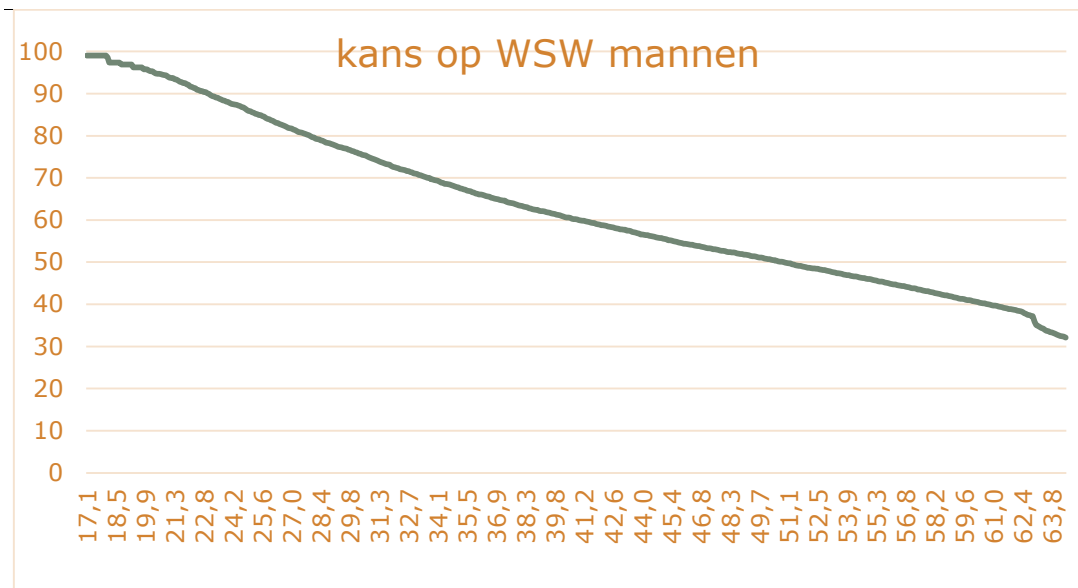
Om zicht te krijgen op oorzaken van verschillen tussen realisaties en ramingen, wordt we eerst nader ingegaan op de schattingsmethode van de blijfkansen, met als doel om de eigenschappen van het model te kunnen duiden. Vervolgens kijken we naar de verschillen in samenstelling van de Sw-populatie per provincie, in termen van aandeel 60+ers, aandeel Sw-ers met een dienstverband, aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap en het aandeel van de uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten. Op basis van deze verschillen in samenstelling trachten we de grootste verschillen tussen realisaties en ramingen per provincie voor 2015/2016 te duiden.

3.4.2 De schattingsmethode van de blijfkansen

De basis voor de schattingen van de blijfkansen wordt gevormd door een zogenoemde survival analyse, waarbij op basis van een reeks van jaren geschat wordt wat de kans is, dat een Sw-er van een bepaalde leeftijd en van een bepaald geslacht in de Wsw zit⁷. Deze kans neemt af naarmate de leeftijd toeneemt. In figuur 1 worden de schattingen grafisch weergegeven voor de categorie mannen.

⁷ Kaplan-Meier schatter

figuur 1 Schatting kans op WSW naar leeftijd

Bron: WSW Statistiek 2010-2016

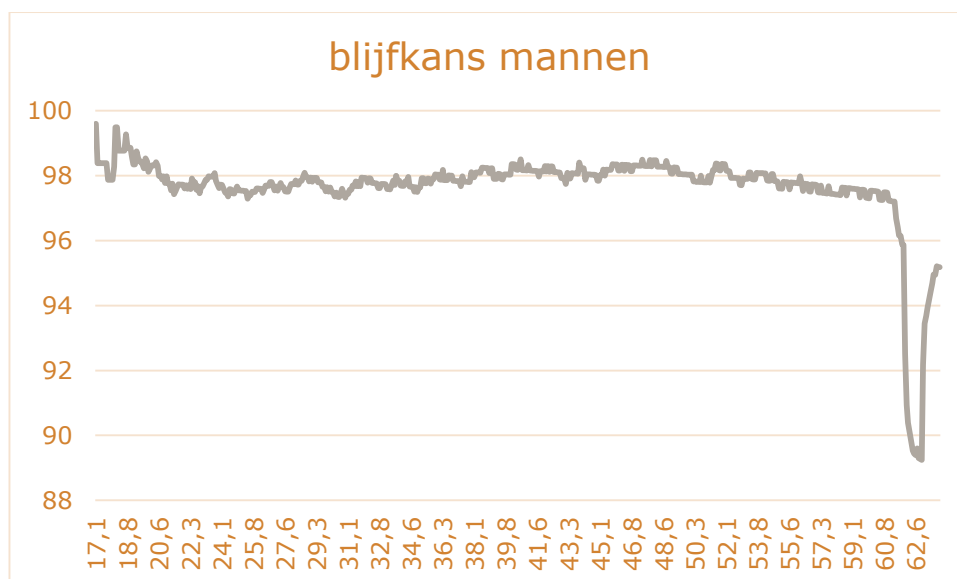
In figuur 1 zien we dat de kans op aanwezigheid in de WSW gestaag afneemt met de leeftijd. Deze schattingen worden vervolgens omgezet in jaar-op-jaar blijfkansen, op de volgende wijze:

de kans dat een Sw-er van leeftijd "T" over een jaar nog in de WSW zit, is gelijk aan de kans op aanwezigheid in de WSW bij leeftijd "T+12" (maanden), gedeeld door de kans op aanwezigheid in de WSW bij leeftijd "T". Daarbij wordt in het model de 'kans op WSW' op 0 gezet, wanneer de AOW-leeftijd is bereikt.

Indien we deze jaar-op-jaar blijfkansen voor iedere leeftijd berekenen (los van de pensioen ingreep), krijgen we het plaatje in figuur 2.

figuur 2 Blijfkansen mannen naar leeftijd

Bron: WSW Statistiek 2010-2016

In figuur 2 zien we in het begin (jong) en aan het eind (oud) een enigszins grillig beeld van de jaar-op-jaar blijfkansen. In het begin is de jaarlijkse uitval laag en de blijfkansen dus hoog, maar wel gebaseerd op relatief weinig waargenomen uitstroom. Aan het eind is er wel veel uitstroom, maar zijn de aantallen Sw-ers laag en wordt de trend verstoord door bijvoorbeeld prepensioen (of andere vormen van vervroegde uittrekking) in het verleden. In de categorie leeftijden van 20 jaar t/m 60 jaar veranderen de blijfkansen slechts in geringe mate.

Om te zien in hoeverre de huidige schattingsmethode de blijfkansen naar leeftijd correct voorspelt, is in de volgende tabel de confrontatie tussen ramingen en realisaties 2015/2016 verbijzonderd naar leeftijdscohorten. Bij de berekeningen is rekening gehouden met uitstroom wegens het bereiken van de AOW-leeftijd.

tabel 4 ramingen en realisaties Sw-ers in 2015 en 2016, per leeftijdscohort

Leeftijd	Aantal SE 2015	Geraamde blijfkans in 2016	Gerealiseerde blijffractie in 2016	Verskil ramingen en realisaties in procentpunten	Verskil ramingen en realisaties in SE
< 30 jaar	9.201	97,7	96,2	1,5	133
30 - 39 jaar	13.199	97,7	97,4	0,3	52
40 - 49 jaar	23.169	98,1	97,7	0,4	94
50 - 59 jaar	30.796	97,7	97,6	0,1	13
60 - > jaar	9.771	94,7	91,0	3,7	360

Bron: WSW Statistieken

In de tabel zien we dat er voor alle leeftijdscohorten sprake is van een overschatting van de gemiddelde blijfkansen. Voor de leeftijdscohorten tussen 30 en 60 jaar is dit verschil zeer gering (minder dan 0,5%), voor de leeftijdsgroep onder de 30 jaar bedraagt het verschil 1,5% en voor de groep van 60 jaar en ouder is het verschil veruit het grootst, namelijk 3,7%.

Het feit, dat juist de jongste en oudste cohorten de grootste ramingsfout hebben, zou verklaard kunnen worden doordat de aantallen in die cohorten relatief klein zijn, wat minder nauwkeurige schattingen van de blijfkansen tot gevolg heeft dan voor de middengroep. Ook is er mogelijke samenhang met kenmerken van Sw-ers, waar het model geen rekening mee houdt.

tabel 5 ramingen en realisaties Sw-ers in 2015 en 2016, naar geslacht

<i>Type dienstverband</i>	<i>Aantal SE 2015</i>	<i>Geraamde blijfkans in 2016</i>	<i>Gerealiseerde blijffractie in 2016</i>	<i>Verskil ramingen en realisaties in procentpunten</i>	<i>Verskil ramingen en realisaties in SE</i>
Mannen	62.108	97,6	96,8	0,8	518
Vrouwen	24.028	97,3	96,4	0,9	223

Bron: WSW Statistieken

In tabel 5 zien we de verschillen tussen realisaties en ramingen voor mannen en vrouwen afzonderlijk, voor 2015/2016. Deze verbijzondering naar geslacht is in het huidige model verdisconteerd en we zien dat de overschatting van de blijfkansen in 2015/2016 voor mannen en vrouwen ongeveer even groot is (0,8% respectievelijk 0,9%). Daaruit concluderen we dat het verschil in blijfkansen tussen mannen en vrouwen in voldoende mate door het model wordt voorspelt.

3.4.3 Oorzaken van verschillen tussen realisaties en ramingen per provincie

In deze paragraaf wordt teruggekomen op de resultaten per provincie 2015/2016 (zie tabel 2, paragraaf 3.3). Om zicht te krijgen op achterliggende oorzaken voor de gevonden verschillen, is in tabel 7 de samenstelling van de SW populatie per provincie gegeven, in termen van het aandeel 60+-ers, het aandeel uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten, het aandeel Sw-ers met een arbeidsovereenkomst Bw en het aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap.

In tabel 2 zagen we dat Groningen, Gelderland en Noord-Holland de grootste overschattingen van de blijfkansen in 2015/2016 te zien geven, terwijl Friesland en Flevoland aan de onderkant zitten, in de zin dat er geen sprake is van een overschatting van de blijfkansen.

tabel 6 samenstelling Sw-populatie 2015 per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aandeel Sw-ers met leeftijd 60+</i>	<i>Aandeel niet-verlengde tijdelijke contracten in de totale uitstroom Sw-ers</i>	<i>Aandeel Sw-ers met een arbeids-overeenkomst Bw</i>	<i>Aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap</i>
Groningen	12,4	19,3	5,2	12,1
Friesland	10	8,8	7,9	28,3
Drenthe	12,6	21,5	15,6	20,8
Overijssel	13	7,4	5,4	19,1
Flevoland	10	12,9	6,0	21,0
Gelderland	10,7	27,6	7,9	17,6
Utrecht	10	16,1	4,0	12,4
Noord-Holland	10,2	25,7	7,8	16,0
Zuid-Holland	10,9	22,7	6,3	12,6
Zeeland	10,7	18,4	2,5	7,2
Noord-Brabant	11,1	28,1	7,0	21,8
Limburg	13,3	23,7	4,1	11,8
Nederland	11,3	22,0	6,7	16,8

Bron: WSW Statistieken

Uit analyses van de cijfers blijkt dat voor Groningen het aandeel 60+ ers hoger is dan gemiddeld (12,4% tegenover 11,3%) en dat het aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap relatief laag is. Voor Friesland geldt het omgekeerde, een relatief laag aandeel 60+ers en een hoog aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap. Verder zien we voor Friesland een zeer laag aandeel uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten. Hoewel we de effecten van de populatieverschillen op de afzonderlijke kenmerken niet hebben onderzocht⁸, lijkt het erop dat een hoog aandeel uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten samengaat met een hoog uitstroompercentage en vice versa. Evenzo lijkt een hoog aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap samen te gaan met een laag uitstroompercentage.

Voor Gelderland geldt dat het aandeel uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten relatief hoog was in 2015/2016 en dat dit waarschijnlijk de relatief hoge uitstroom verklaart. In mindere mate geldt dit ook voor Noord-Holland.

In Friesland is het aandeel uitstroom wegens niet-verlengde tijdelijke contracten zeer laag (9%) en het aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap zeer hoog. Beide kenmerken veroorzaken naar alle waarschijnlijkheid een lager dan gemiddelde uitstroom en daarmee een onderschatting van de blijfkansen.

Ten slotte zien we dat Drenthe een veel hoger aandeel Sw-ers met een arbeidsovereenkomst BW heeft dan de andere provincies en dat het aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap relatief hoog is. Indien Sw-ers met een arbeidsovereenkomst BW gemiddeld sneller uitstromen dan die met een dienstbetrekking, werken de

⁸ Een analyse naar de afzonderlijke en samengestelde effecten van de verschillende kenmerken op de uitstroom valt buiten de scope van dit onderzoek.

effecten van type dienstverband en ernst van de arbeidshandicap tegen elkaar in en dit zien we terug in een gemiddeld niveau van overschatting van de blijfkansen voor Drenthe in tabel 3.

3.4.4 Duiding van verschillen op gemeenteniveau

Op het niveau van gemeenten zien we in bijlage II dat voor Alphen-Chaam en Molenwaard de aantallen SE in 2016 (in % van SE 2015) het meest wordt onderschat (-7% en -5%), en dat de aantallen in Ouder-Amstel het meest worden overschat (+15%). Dit zijn echter kleine gemeenten, waar één persoon meer of minder een groot procentueel verschil tot gevolg heeft. In absolute zin kent Amsterdam de grootste overschatting (+55 SE) en Emmen de grootste onderschatting met -7 SE.

Voor Emmen geldt dat het aandeel uitstroom vanwege niet-verlengde tijdelijke contracten erg laag is, n.l. 3,7% en dat ook het aandeel arbeidsovereenkomsten BW onder het gemiddelde ligt met 3,8%. Het aandeel 60+-ers in Emmen is met 13,7% hoger dan gemiddeld. Voor Amsterdam geldt een hoog aandeel uitstroom vanwege niet-verlengde tijdelijke contracten (32,4%).

4 Verbetermogelijkheden ramingsmethode

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op mogelijke verbeteringen van de ramingsmethode. Het betreft zowel aanscherping van de huidige methode om blijfkansen te berekenen als een alternatieve aanpak, die rekening houdt met meer kenmerken dan alleen leeftijd en geslacht.

4.2 Stroomcijfers in plaats van standcijfers

4.2.1 Analyse

Een deel van het verschil tussen ramingen en realisaties wordt verklaard door het feit, dat de blijfkansen rekenen in termen van kansen op blijven in Wsw (met als tegenhanger uitstroom uit de Wsw), terwijl in werkelijkheid twee zaken aan de hand kunnen zijn:

1. De contracten en daarmee de gewerkte uren kunnen jaarlijks muteren in termen van gewerkte uren;
2. Het moment van uitstroom is mede bepalend voor het gemeten aantal uitgestroomde SE.
3. Ad1: uit de berekeningen blijkt dat de verschillen in gewerkte uren van 2015 op 2016, van Sw-ers die in 2016 NIET zijn uitgestroomd ('blijvers'), slechts in geringe mate verschillen; dit geldt voor totaal Nederland, maar ook voor individuele provincies of gemeenten; hoewel de verschillen gering zijn (tienden van procenten verschil tussen 2015 en 2016), verklaren zij toch een deel van het verschil tussen realisaties en ramingen 2016⁹; We meten op het niveau van provincies een correlatie van -0,5 tussen de gemiddelde verhouding SE 'blijvers' 2016 / SE 'blijvers' 2015 en het verschil tussen blijfkans in 2015 en blijffractie in 2016; dit betekent dat naarmate de contracturen van de blijvers in 2016 hoger zijn dan in 2015, de blijfkansen een grotere onderschatting te zien geven; dit ligt voor de hand, meer contracturen doen de realisatiecijfers stijgen; op het niveau van gemeenten is de correlatie kleiner, maar nog altijd -0,210.
4. Ad 2: hiermee wordt bedoeld dat uitstromers in januari 2016 vrijwel niet meer meetellen voor het aantal SE in 2016, terwijl uitstromers in december 2016 nog bijna volledig meetellen; de blijfkansen daarentegen houden hier geen rekening mee: deze zijn gebaseerd op twee momenten, waarbij uitstroom betekent dat een Sw-er op het eerste moment nog wel aanwezig is en op het tweede moment niet meer aanwezig is (en dan voor nul uur meetelt); voor AOW-ers geldt hetzelfde: de blijfkans wordt op nul gezet wanneer hij/zij vóór het tweede moment met pensioen gaat, terwijl nog een deel van de periode tussen het eerste en het tweede moment gewerkt wordt.

4.2.2 Oplossing

Een alternatieve aanpak is mogelijk, wanneer de blijfkansen niet meer gebaseerd worden op standcijfers (medio stand of eindstand), maar op het verwachte aantal SE in een jaar. Dit sluit o.i. beter aan op de realisatiecijfers, die immers berekend worden als het aantal SE per maand, gemiddeld over 12 maanden van ieder jaar. In dat geval, zou voor iedere SW-er, die per 31 december jaar "T" in de Wsw zit, de gemiddelde verhouding SE_{T+1} / SE_T worden berekend.

⁹ Daar gaat het immers vaak ook om verschillen in termen van tienden van procenten

¹⁰ Het ligt in verwachting dat correlaties op het niveau van provincies groter zijn dan die op het niveau van gemeenten, omdat bij gemeenten een groter deel van de verschillen tussen realisaties en ramingen door toeval wordt verklaard en dat dit toeval op provincieniveau meer wordt 'weggemiddeld' dan op gemeenteniveau.

4.3 Mediostanden in plaats van eindstanden

4.3.1 Analyse

In bovenstaande analyses zijn we uitgegaan van het aantal SE, dat in een bepaald jaar in de Wsw-statistiek geregistreerd is. Het betreft stroomcijfers en geen standcijfers, waarop de realisaties zijn gebaseerd en die we gebruiken om het blijfkansen model op een zo zuiver mogelijke wijze te beoordelen.

In de werkelijke toepassing wordt wel gebruikgemaakt van standcijfers om de individuele blijfkansen te wegen naar het niveau van gemeenten. In de huidige methodiek worden de eindstanden gehanteerd, met andere woorden iedere Sw-er, die ultimo jaar "T" nog in de Wsw zit, krijgt een blijfkans die gebaseerd is op zijn/haar leeftijd per 1 juli van dat jaar (half jaar eerder), aangezien we blijfkansen berekenen vanaf het midden van een jaar tot het midden van het jaar daarop.

Deze methodiek heeft als uitgangspunt, dat de blijfkansen van degenen, die in de periode 1 juli van jaar "T" tot 31 december van jaar "T" de Wsw zijn uitgestroomd, gemiddeld genomen dezelfde blijfkansen zouden hebben gekregen als degenen, die ultimo jaar "T" nog in de Wsw zitten.

Deze aanname is echter niet realistisch, aangezien verwacht mag worden dat 'snelle' uitstromers in de tweede helft van jaar "T" een lagere blijfkans zouden hebben gehad dan de blijvers. Dit geldt in het bijzonder in het geval van AOW in de tweede helft van jaar "T": deze mensen zouden een blijfkans van "0" hebben gekregen indien zij nog in de Wsw-populatie zouden zitten.

Daarom hebben we onderzocht, wat het betekent wanneer bij de weging van blijfkansen naar gemeenten (en naar Nederland als totaal) niet wordt uitgegaan van de eindstanden 2016, maar van de mediostanden 2016: de mensen, die per 1 juli 2016 in de Wsw zaten.

Het blijkt dat de gemiddelde blijfkans 1/7/2016 tot 30/6/2017 voor totaal Nederland daalt van 96,2% naar 95,8%, dus een gemiddelde daling van 0,4%. Uiteraard kan dit percentage per gemeenten verschillen. Er zijn zelfs gemeenten waar de gemiddelde blijfkans groter wordt wanneer wordt overgegaan op mediostanden als basis voor weging van de blijfkansen. Maar voor de meeste gemeenten daalt de gemiddelde blijfkans.

Er speelt echter nog een ander aspect een rol bij het toepassen van de mediostandcijfers. Aan iedere Sw-er, die op 1 juli van jaar "T" in de populatie zit, wordt een kans toebedeeld om op 1 juli van jaar "T+1" nog steeds in de Wsw te zitten. Hierbij wordt geen rekening gehouden met het feit, dat van de Sw-ers, die tussen 1 juli jaar "T" en 31 december jaar "T" uitstromen, bekend is dat ze uitstromen en in jaar "T+1" niet meer meetellen in de aantallen.

4.3.2 Oplossing

Het bovenbeschreven nadeel van het toepassen van mediostanden kan worden opgelost, door enerzijds de blijfkansen van uitstromers in de tweede helft van jaar "T" op 0 te zetten en anderzijds door van de NIET uitstromers de blijfkansen te berekenen van 'nog aanwezig op 1 juli jaar "T+1"', gegeven dat zij op 31 december van jaar "T" nog in de Wsw zaten.

4.4 Verwijderen van niet-verlengde tijdelijke contracten

4.4.1 Analyse

Het huidige model is gebaseerd op de schattingsmethode van de blijfkansen, die dit jaar (en voorgaande jaren) gehanteerd is en waarbij de Sw-ers, die uitstromen op basis van een niet-verlengd tijdelijk contract, niet als uitstroom worden meegeteld; ze worden dus wel gevolgd in de tijd, maar worden geacht niet te zijn uitgestroomd in de waarnemingsperiode. De reden om niet-verlengde tijdelijke contracten NIET als uitstroom te bestempelen is dat er vanaf 2015 geen Wsw instroom meer is en tijdelijke contracten voor maximaal twee jaar mogen worden afgesloten. Dit betekent dat vanaf 2017 naar verwachting het aantal Sw-ers met een tijdelijk contract minimaal zal zijn en dat de Sw-populatie uitsluitend zal bestaan uit Sw-ers met een vast contract.

Om de effecten van het wel/niet meenemen van de niet-verlengde tijdelijke contracten in de uitstroom te traceren, hebben we twee varianten doorgerekend:

- Een variant, waarbij de niet-verlengde tijdelijke contracten wel als uitstroom wordt meegenomen bij de schatting van de blijfkansen;
- Een variant, waarbij de niet-verlengde tijdelijke contracten volledig uit de Wsw-bestanden worden verwijderd (uitsluitend ten behoeve van de schatting van de blijfkansen);

Bij doorrekening van de eerste variant blijkt dat ten gevolge van deze extra uitstroom t.o.v. het huidige model, de gemiddelde blijfkans na 1 jaar 0,5% lager is. De verschillen op gemeenteniveau kunnen uiteraard afwijken van 0,5%. Met andere woorden, indien we de niet-verlengde tijdelijke contracten als uitstroom zouden meenemen in de schatting van de blijfkansen, worden de blijfkansen lager.

Bij doorrekening van de tweede variant, waarbij de niet-verlengde tijdelijke contracten volledig zijn verwijderd uit het Wsw-bestand, zien we geen noemenswaardig verschil in gemiddelde blijfkans met het huidige model. De blijfkansen per gemeente zijn voor alle gemeenten weliswaar lager dan die in het huidige model, maar het maximale verschil bedraagt slechts 0,13%. Het feit, dat de gemeentelijke blijfkansen (minimaal) lager zijn dan die in het huidige model, komt omdat Sw-ers met een niet-verlengd tijdelijk contract, die geacht worden niet te zijn uitgestroomd in de waarnemingsperiode, de blijfkansen (minimaal) omhoog duwen. In die zin is deze variant, waarbij ze volledig uit de analyse verwijderd worden, iets zuiverder dan het huidige model.

4.4.2 Oplossing

Idealiter zouden we van iedere Sw-er willen weten of er sprake is van een vast dan wel een tijdelijk contract en liefst ook wanneer een tijdelijk contract afloopt. Maar bij het ontbreken van deze informatie en het feit dat voor toekomstige ramingen van de blijfkansen de tijdelijke contracten geen rol meer spelen, is de beste oplossing voor het schatten van de blijfkansen om de Sw-ers, die uitstromen wegens niet verlengen van een tijdelijk contract, geheel uit de analyseset te verwijderen in plaats van ze als niet-uitstromende Sw-ers mee te nemen.

4.5 Verwijderen van 'slapers'

4.5.1 Analyse

Slapers zijn Sw-ers, die wel een dienstbetrekking of arbeidsovereenkomst BW hebben, maar geen loon ontvangen en de vraag is, in hoeverre zij de schatting van de blijfkansen beïnvloeden.

Daartoe hebben we een variant doorgerekend, waarbij zowel de slapers als degenen met een niet-verlengd tijdelijke contract uit de Wsw-bestanden hebben verwijderd.

Het blijkt dat de gemiddelde blijfkans niet verschilt (op 1 decimaal nauwkeurig) met zowel het huidige model als met de tweede variant. Het effect van de slapers is derhalve minimaal. Hoewel het verwijderen van de slapers de blijfkansen per gemeenten (minimaal) naar beneden drukken, geldt dit niet voor alle gemeenten (verschil met variant 2 ligt tussen -0,10% en +0,16%, maar is vrijwel overal minder dan 0,1%).

Uiteraard is er wel een effect, wanneer de slapers niet meer in de tellingen per gemeente worden meegenomen, omdat in dat geval aan een slaper geen budget meer wordt gekoppeld.

4.5.2 Oplossing

Het al dan niet meenemen van de slapers is een beleidsmatige keuze.

4.6 Differentiatie naar meer kenmerken dan leeftijd en geslacht

4.6.1 Analyse

In tabel 4 viel op dat de uitstroom van SW-ers jonger dan 30 jaar groter is dan gemiddeld en dat de hoge uitstroom van SW-ers ouder dan 60 jaar niet in voldoende mate door de blijfkansen wordt voorspeld, ondanks dat in het model met pensioen rekening wordt gehouden.

In paragraaf 3.4.3 en 3.4.4 blijkt dat ook andere kenmerken als leeftijd en geslacht invloed hebben op de blijfkansen en de oorzaak kunnen zijn van over- of onderschattingen van de blijfkansen op provinciaal en gemeente niveau.

De volgende kenmerken van Sw-ers zijn in de data aanwezig en komen in aanmerking om blijfkansen naar te differentiëren:

- Leeftijd
- Geslacht
- Type dienstverband (dienstbetrekking of arbeidsovereenkomst BW)
- Zwaarte van de arbeidshandicap (matig of ernstig)

Waarschijnlijk zijn de uitstroom aantallen met betrekking tot SW-ers met een arbeidsovereenkomst te gering om een survival functie op te baseren en zal het niet mogelijk zijn om met deze methode gecroste effecten van kenmerken te onderscheiden. Daarnaast geeft de survival analyse een (te) verfijnd onderscheid naar leeftijd (maanden), terwijl de jaar-op-jaar blijfkansen nauwelijks verschillen te zien geven (behalve aan het begin en aan het eind, maar daar worden de schattingen minder nauwkeurig).

4.6.2 Oplossing

Het valt te overwegen om een test uit te voeren, waarbij de jaar-op-jaar blijfkansen niet worden afgeleid uit de Kaplan-Meier survival functies, maar direct worden geschat uit de datareeks. Het idee is dan om per combinatie leeftijdscohort x geslacht x type dienstverband x zwaarte arbeidshandicap¹¹ voor iedereen, die per 31 december van enig jaar in de Wsw zit, de gemiddelde verhouding SE_{T+1} / SE_T te berekenen uit de langjarige reeks vanaf 2010. Hierbij dient dan gekeken te worden, welke leeftijdsindeling maximaal onderscheidend is wat betreft deze ratio. Tevens moet rekening gehouden worden met kruiseffecten tussen kenmerken. Het voordeel hiervan is dat de verhouding SE_{T+1} / SE_T meer dan de blijfkansen, impliciet rekening houdt met tussentijdse uitstroom gedurende het jaar en het feit dat Sw-ers in het jaar van uitstroom nog voor een deel mee blijven tellen¹². Ook wordt dan impliciet rekening gehouden met eventuele toe- of afname van contracturen door Sw-ers.

Wanneer de test betere resultaten geeft dan de Kaplan-Meier aanpak, kan deze worden geïmplementeerd en op dezelfde wijze als in de huidige methodiek, worden toegepast voor het berekenen van de jaarlijkse blijfkansen per gemeente¹³.

¹¹ Uiteraard zijn lang niet alle combinaties relevant en in voldoende mate aanwezig

¹² Voorbeeld: stel dat van de 1000 Sw-ers (1 SE per Sw-er) per 31/12 jaar "T", er 900 1 jaar later nog in de Wsw zitten en de 100 uitstromers per 1 juli jaar "T+1" uitstromen, dan is de blijfkans na een jaar 900/1000 = 90%, maar de verhouding SE_{T+1} / SE_T is gelijk aan $(900 \times 1 + 100 \times 0,5) / 1000 = 95\%$.

¹³ De ratio SE_{T+1} / SE_T is dan de vervanger voor de blijfkansen

5 Conclusies en aanbevelingen

Het huidige ramingsmodel, dat wordt toegepast om de aantallen Sw-ers één of meer jaren vooruit te voorspellen, geeft in zijn algemeenheid een goede performance in de zin dat de geschatte blijfkansen op nationaal niveau minder dan één procentpunt afwijken van de gerealiseerde uitstroom.

Wel is sprake van een systematische overschatting van de aantallen Sw-ers in de periode 2014/2015 en 2015/2016.

Een overschatting van de aantallen heeft in de huidige verdeelsystematiek geen effect op de hoogte van het macrobudget, omdat het macrobudget niet wordt gebaseerd op blijfkansen maar meerjarig vastligt.

Op provinciaal niveau zijn de verschillen tussen realisaties en ramingen groter dan op nationaal niveau en op gemeente niveau zijn die verschillen nog groter. Maar ook hier geldt, dat de verschillen tussen ramingen en realisaties in het algemeen klein zijn, evenals de effecten op de verdeelde budgetten.

We zien een verband tussen de uitstroom per provincie en de verschillen in samenstelling van de Sw-populatie. Uit de analyses blijkt dat een groter aandeel niet-verlengde tijdelijke contracten van de uitstroom per provincie een grotere overschatting van de aantallen Sw-ers betekent en dat een hoger aandeel Sw-ers met een ernstige arbeidshandicap samengaat met een lagere uitstroom.

Daarnaast zien we een overschatting in de groep Sw-ers boven de 60 jaar. Het lijkt erop dat de huidige schattingsmethode onvoldoende nauwkeurige schattingen oplevert voor juist deze oudste leeftijdscategorie. Het valt te overwegen om een aanpak te onderzoeken, waarbij naast leeftijd en geslacht ook andere aspecten worden meegenomen, zoals type dienstverband en zwaarte van de arbeidshandicap.

Op grond van de analyses in dit onderzoek komen een drietal verbeteringen van het blijfkansenmodel als voornaamste verbeteringsuggesties naar voren:

- Bij de weging van blijfkansen naar gemeenten (en naar Nederland als totaal) is het nauwkeuriger niet uit te gaan van de eindstanden, maar van de medio-standen: de mensen, die per 1 juli van ieder jaar in de Wsw zaten;
- We bevelen aan om, in tegenstelling tot de huidige methodiek, de uitstromers ten gevolge van niet-verlengde tijdelijke contracten volledig uit de analyseset te verwijderen;
- De 'slapers' kunnen uit de data worden verwijderd, hoewel dit er zo weinig zijn dat het de resultaten niet noemenswaardig beïnvloedt.

Daarnaast zijn een tweetal verbeteringen van het blijfkansenmodel mogelijk:

- In plaats van een schatting te maken van 'de kans dat een Sw-er na 1 jaar nog in de Wsw zit', schatten we de ratio SE_{T+1} / SE_T : dit is de verhouding aantal SE in het ramingsjaar t.o.v. het aantal SE in het huidige jaar; hiermee wordt meer dan met de blijfkansen rekening gehouden met uitstroom in de loop van een jaar en het feit dat een uitstromer voor een deel van het jaar nog meetelt in de aantallen; ook wordt rekening gehouden met mogelijke fluctuaties van de contracturen;
- Differentiatie van de blijfkansen (dan wel de ratio SE_{T+1} / SE_T) naar andere aspecten dan leeftijd en geslacht; hierbij wordt gedacht aan het al dan niet

hebben van een dienstbetrekking dan wel arbeidsovereenkomst BW en de zwaarte van de arbeidshandicap.

Om deze twee aanpassingen te realiseren, moet de schattingsmethode worden aangepast, waarbij de Kaplan-Meier schatter wordt vervangen door berekeningen, waarbij de gemiddelde jaar-op-jaar mutaties van het aantal SE wordt verbijzonderd naar bovengenoemde kenmerken, op basis van de reeksen 2010 – 2016. Dit is nog niet gebeurd en dit zou nog getoetst moeten worden.

In het algemeen zijn de schattingsfouten van de huidige methodiek vrij klein. Door toepassen van de drie voorgestelde verbeteringen (uitgaan van de mediostand en niet meenemen van afgesloten tijdelijke contracten en van 'slapers') denken we dat het model nog verbeterd wordt. Ondanks dat schattingsfouten niet te vermijden zijn, hebben zij invloed op de verdeelsleutels van het verdeelmodel en dienen ze zo ver mogelijk te worden teruggebracht. Met bovengenoemde aanbevelingen denken wij dat laatste te bereiken. Voor zover er sprake is van een trendbreuk in de uitstroom vanaf 2015, het jaar waarin de decentralisatie is ingevoerd, geldt dat de schattingen gebaseerd zijn op basis van uitstroomgegevens over de laatste 5 of 6 jaar, zodat de komende jaren de periode na 1/1/2015 een steeds groter deel van de schattingsperiode gaat uitmaken en de schattingen steeds meer gebaseerd zullen zijn op uitstroom 'nieuwe stijl'. Wel is het goed om de schattingsresultaten in termen van realisaties en ramingen te blijven monitoren, omdat de effecten van de participatiewet en de decentralisatie mogelijk pas na enige jaren echt zichtbaar zullen worden.

Ramingen versus realisaties 2014/2015 per woongemeente, gesorteerd op verschil ramingen en realisaties

Gemeente	Aantal SE 2014	Geraamde blijfkans in 2015	Gerealiseerde blijffractie in 2015	Vershil ramingen en realisaties in procentpunten	Vershil ramingen en realisaties in SE
Amsterdam	3333	96,7	99,8	-3,1	-102
Rotterdam	2205	96,7	99,8	-3,1	-67
Vlaardingen	370	96,5	100,5	-4,0	-15
's-Gravenhage	1930	96,6	97,4	-0,8	-14
Ridderkerk	132	96,8	105,9	-9,1	-12
Vlissingen	332	96,8	100,4	-3,6	-12
Schiedam	474	96,7	99,1	-2,4	-12
Best	144	96,8	104,3	-7,5	-11
Súdwest-Fryslân	530	96,9	98,9	-2,0	-11
Middelburg	277	96,6	100,1	-3,5	-10
Roosendaal	646	96,7	98	-1,3	-9
Kerkrade	971	96,5	97,4	-0,9	-9
Heerlen	1349	96,6	97,2	-0,6	-8
Leiderdorp	106	96,4	103,5	-7,1	-7
Maasdriel	104	96,6	103,4	-6,8	-7
Boxtel	368	96,4	98,3	-1,9	-7
Deventer	806	96,7	97,6	-0,9	-7
Groningen	1174	96,7	97,3	-0,6	-7
Leidschendam-Voorburg	145	96,5	100,3	-3,8	-6
Veldhoven	173	96,9	100,5	-3,6	-6
Sint-Michielsgestel	209	96,7	99,8	-3,1	-6
Heusden	200	96,6	99,3	-2,7	-6
Tiel	363	96,5	98,2	-1,7	-6
Eindhoven	1434	96,8	97,2	-0,4	-6
Neerijnen	46	96,7	106,6	-9,9	-5
Sint-Oedenrode	108	96,4	101,3	-4,9	-5
Laarbeek	126	96,5	100,4	-3,9	-5
Bladel	237	96,5	98,7	-2,2	-5
Katwijk	276	96,7	98,4	-1,7	-5
Bergen op Zoom	498	96,6	97,5	-0,9	-5
Urk	69	96,7	102,2	-5,5	-4
Borsele	64	96,6	102,1	-5,5	-4
Geldermalsen	98	96,8	100,8	-4,0	-4
Simpelveld	119	96,7	99,9	-3,2	-4
Teylingen	125	96,6	99,8	-3,2	-4
Oirschot	133	96,7	99,7	-3,0	-4
Loon op Zand	147	96,5	99,1	-2,6	-4
Culemborg	157	96,9	99	-2,1	-4
Meppel	322	96,7	97,7	-1,0	-4
Veere	56	96,4	101,7	-5,3	-3
Heemstede	68	96,7	100,6	-3,9	-3
Asten	92	96,4	99,4	-3,0	-3
Steenbergen	121	96,6	99	-2,4	-3

Buren	103	97	99,3	-2,3	-3
Beuningen	135	96,3	98,5	-2,2	-3
Moerdijk	132	96,4	98,4	-2,0	-3
Elburg	150	96,9	98,6	-1,7	-3
Noordoostpolder	232	96,7	98,2	-1,5	-3
Oisterwijk	166	96,6	98	-1,4	-3
Goeree-Overflakkee	239	96,6	97,9	-1,3	-3
Harderwijk	215	96,9	98,2	-1,3	-3
Schijndel	272	96,8	97,8	-1,0	-3
Oldenzaal	313	96,6	97,5	-0,9	-3
Rucphen	315	96,6	97,5	-0,9	-3
Peel en Maas	290	96,5	97,4	-0,9	-3
Voorschoten	54	96,5	101,7	-5,2	-2
Lopik	33	96,4	101,3	-4,9	-2
Reimerswaal	60	96,6	100,8	-4,2	-2
Langedijk	60	96,8	100,7	-3,9	-2
Wassenaar	50	97	100,8	-3,8	-2
Waalre	51	97	100,2	-3,2	-2
Zuidhorn	83	96,3	99	-2,7	-2
Rijnwaarden	73	96,7	99,4	-2,7	-2
Harlingen	101	96,5	98,8	-2,3	-2
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	74	97	99,2	-2,2	-2
Neder-Betuwe	77	96,3	98,4	-2,1	-2
Zundert	94	97,2	99,2	-2,0	-2
Haaksbergen	126	96,7	98,5	-1,8	-2
Voorst	94	96,2	98	-1,8	-2
Putten	86	96,7	98,3	-1,6	-2
Zaltbommel	149	96,6	98	-1,4	-2
De Wolden	109	96,1	97,4	-1,3	-2
Opsterland	156	96,8	97,9	-1,1	-2
Raalte	205	96,6	97,7	-1,1	-2
Zeist	198	96,7	97,8	-1,1	-2
Overbetuwe	193	96,7	97,8	-1,1	-2
Noordenveld	167	96,8	97,7	-0,9	-2
Beverwijk	197	96,4	97,3	-0,9	-2
Rheden	306	96,8	97,3	-0,5	-2
Landgraaf	525	96,5	97	-0,5	-2
Scherpenzeel	10	95,9	105,6	-9,7	-1
Wormerland	17	97,2	105,9	-8,7	-1
Beemster	16	97,2	105,3	-8,1	-1
Zoeterwoude	24	96,4	102,2	-5,8	-1
Midden-Delfland	27	97	101,8	-4,8	-1
Heeze-Leende	54	96,7	99,9	-3,2	-1
Baarle-Nassau	22	96,6	99,7	-3,1	-1
Uitgeest	34	97,1	99,7	-2,6	-1
Menameradiel	51	96,6	99,2	-2,6	-1
Korendijk	23	97	99,5	-2,5	-1
Bedum	59	97	99,3	-2,3	-1
Brielle	25	96,9	98,8	-1,9	-1
Oegstgeest	45	96,7	98,6	-1,9	-1
Kapelle	27	96,6	98,4	-1,8	-1
Marum	66	96,6	98,2	-1,6	-1
Hillegom	75	96,7	98,2	-1,5	-1

Bergen (L.)	118	96,7	98,1	-1,4	-1
Bodegraven-Reeuwijk	84	96,7	98,1	-1,4	-1
Westervoort	120	96,8	98	-1,2	-1
Duiven	87	96,6	97,7	-1,1	-1
Olst-Wijhe	90	96,8	97,9	-1,1	-1
Westerveld	137	96,7	97,8	-1,1	-1
Franekeradeel	156	96,7	97,7	-1,0	-1
Doesburg	93	96,9	97,9	-1,0	-1
Giessenlanden	25	96,4	97,4	-1,0	-1
Gulpen-Wittem	111	96,4	97,4	-1,0	-1
Drimmelen	88	96,6	97,5	-0,9	-1
Gemert-Bakel	215	96,9	97,8	-0,9	-1
Nijkerk	104	97	97,8	-0,8	-1
Reusel-De Mierden	139	96,5	97,3	-0,8	-1
Menterwolde	137	96,5	97,3	-0,8	-1
Nuth	123	96,4	97,1	-0,7	-1
Woerden	253	96,6	97,2	-0,6	-1
Hollands Kroon	141	96,5	97,1	-0,6	-1
Weststellingwerf	216	96,7	97,2	-0,5	-1
Borne	140	96,6	97,1	-0,5	-1
Veghel	309	96,6	97,1	-0,5	-1
Eemsmond	211	96,8	97,3	-0,5	-1
Lingewaard	222	96,7	97,2	-0,5	-1
Achtkarspelen	224	96,9	97,3	-0,4	-1
Dinkelland	128	96,7	97,1	-0,4	-1
Hardenberg	421	96,6	96,9	-0,3	-1
Westland	319	97,1	97,4	-0,3	-1
Heemskerk	171	96,8	97,1	-0,3	-1
Tytsjerksteradiel	173	96,9	97,2	-0,3	-1
Leusden	68	96,7	96,9	-0,2	-1
Delft	494	96,7	96,9	-0,2	-1
Leiden	705	96,6	96,8	-0,2	-1
Boxmeer	231	96,7	96,8	-0,1	-1
Rozendaal	2	91,8	100	-8,2	0
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	5	97	100	-3,0	0
Muiden	3	97,1	100	-2,9	0
Waterland	28	96,8	99,7	-2,9	0
Bunnik	18	97,4	100	-2,6	0
Zeewolde	19	97	99,5	-2,5	0
Schiermonnikoog	1	97,6	100	-2,4	0
De Bilt	61	96,8	98,3	-1,5	0
Mook en Middelaar	32	96,5	97,8	-1,3	0
Slochteren	68	96,9	97,9	-1,0	0
Haaren	79	96,7	97,7	-1,0	0
Westvoorne	18	96,9	97,8	-0,9	0
Son en Breugel	48	96,7	97,6	-0,9	0
Naarden	23	96,5	97,2	-0,7	0
Pijnacker-Nootdorp	72	96,9	97,5	-0,6	0
Grootegast	95	96,7	97,2	-0,5	0
Nederweert	114	97	97,5	-0,5	0
Voerendaal	75	96,6	97,1	-0,5	0
Bergeijk	133	96,5	97	-0,5	0
Baarn	53	96,8	97,2	-0,4	0

Dalfsen	137	96,7	97,1	-0,4	0
Winsum	79	96,9	97,2	-0,3	0
Tubbergen	99	96,5	96,8	-0,3	0
Nieuwkoop	60	96,7	97	-0,3	0
Hilvarenbeek	73	96,7	97	-0,3	0
Halderberge	240	96,8	97	-0,2	0
Smallingerland	450	96,8	96,9	-0,1	0
Veenendaal	313	96,6	96,7	-0,1	0
Valkenburg aan de Geul	99	96,6	96,7	-0,1	0
Zwartewaterland	58	96,3	96,4	-0,1	0
Albrandswaard	42	96,5	96,6	-0,1	0
Pekela	278	96,5	96,6	-0,1	0
Eersel	143	96,6	96,6	0,0	0
's-Hertogenbosch-Oss	0	0	0	0,0	0
Wierden	102	96,8	96,7	0,1	0
Zaanstad	464	96,8	96,7	0,1	0
Drechterland	55	96,5	96,4	0,1	0
Twenterand	340	96,6	96,5	0,1	0
Woudenberg	24	96,2	96,1	0,1	0
Woensdrecht	105	96,2	96,1	0,1	0
Dongen	83	96,6	96,4	0,2	0
Hatterm	45	96,4	96,2	0,2	0
Bussum	65	96,6	96,3	0,3	0
Edam-Volendam	84	95,8	95,5	0,3	0
Tholen	104	96,7	96,4	0,3	0
Oudewater	22	96,8	96,4	0,4	0
het Bildt	57	97,2	96,8	0,4	0
Littenseradiel	37	96,9	96,5	0,4	0
Staphorst	53	96,9	96,5	0,4	0
Nieuwegein	176	96,5	96,1	0,4	0
Ferwerderadiel	52	96,9	96,5	0,4	0
Stichtse Vecht	168	96,7	96,3	0,4	0
Aalburg	43	96,6	96,1	0,5	0
Schinnen	75	96,4	95,9	0,5	0
Maasgouw	114	96,9	96,4	0,5	0
Utrechtse Heuvelrug	98	96,4	95,8	0,6	0
Bergen (NH.)	68	97	96,3	0,7	0
Alphen-Chaam	34	96,5	95,8	0,7	0
Heiloo	55	98,5	97,6	0,9	0
Opmeer	18	97,1	96,1	1,0	0
Alblasserdam	63	96,7	95,7	1,0	0
Renswoude	13	95,3	94,2	1,1	0
Binnenmaas	49	96,7	95,6	1,1	0
Leeuwarderadeel	37	97	95,7	1,3	0
Weesp	42	97	95,6	1,4	0
Bloemendaal	26	97,2	94,8	2,4	0
Blaricum	12	96,9	91	5,9	0
Oosterhout	241	96,6	96,5	0,1	1
Schagen	196	96,8	96,6	0,2	1
Gouda	465	96,7	96,5	0,2	1
Oost Gelre	315	96,4	96,2	0,2	1
Geldrop-Mierlo	216	97,4	97,2	0,2	1
Winterswijk	326	96,6	96,2	0,4	1

Horst aan de Maas	216	96,6	96,2	0,4	1
De Friese Meren	175	96,8	96,4	0,4	1
Etten-Leur	275	96,5	96,1	0,4	1
Deurne	206	96,7	96,2	0,5	1
Bernheze	222	96,4	95,9	0,5	1
Dantumadiel	200	97	96,4	0,6	1
Hulst	189	96,7	96,1	0,6	1
Mill en Sint Hubert	111	96,6	95,9	0,7	1
Roerdalen	149	96,6	95,9	0,7	1
Kollumerland en Nieuwkruisland	122	96,9	96,2	0,7	1
Zevenaar	166	96,7	96	0,7	1
Someren	90	96,9	96,2	0,7	1
Cranendonck	104	96,9	96,2	0,7	1
Aalsmeer	43	96,3	95,5	0,8	1
IJsselstein	110	96,9	96,1	0,8	1
Bunschoten	49	96,2	95,2	1,0	1
Zuidplas	95	96,6	95,5	1,1	1
Oldebroek	111	96,6	95,3	1,3	1
Medemblik	108	96,5	95,2	1,3	1
Heerde	107	96,7	95,3	1,4	1
Haren	45	96,7	95,2	1,5	1
Noordwijk	87	96,4	94,9	1,5	1
Hellevoetsluis	87	97	95,4	1,6	1
Leerdam	93	96,3	94,7	1,6	1
Vianen	32	97,1	95,5	1,6	1
Enkhuizen	80	96,7	95,1	1,6	1
Woudrichem	49	96,7	95,1	1,6	1
Brummen	94	96,9	95,2	1,7	1
Wijk bij Duurstede	65	96,8	95,1	1,7	1
Hardinxveld-Giessendam	46	96,8	95,1	1,7	1
Tynaarlo	104	96,5	94,8	1,7	1
Loppersum	63	96,6	94,8	1,8	1
Onderbanken	91	96,4	94,6	1,8	1
Uithoorn	63	96,8	94,9	1,9	1
Vaals	75	96,5	94,6	1,9	1
Boekel	61	96,5	94,4	2,1	1
Heumen	70	96,6	94,4	2,2	1
Eemnes	16	96,4	93,9	2,5	1
Laren	15	97,4	94,8	2,6	1
Lingewaal	23	96,7	93,9	2,8	1
Ten Boer	29	96,8	93,9	2,9	1
Noord-Beveland	25	96,7	93,3	3,4	1
Zederik	34	97,2	93,2	4,0	1
Ameland	17	96,9	92,4	4,5	1
Cromstrijen	28	96,8	91,8	5,0	1
Montfoort	21	96,8	91,7	5,1	1
Oostzaan	12	95,6	88	7,6	1
Terschelling	12	96,8	87,7	9,1	1
Ouder-Amstel	15	97	87,8	9,2	1
Landsmeer	10	97,3	86,7	10,6	1
Emmen	1196	96,7	96,5	0,2	2
Breda	1102	96,5	96,3	0,2	2
Venray	454	96,7	96,3	0,4	2

Hoogezand-Sappemeer	343	96,6	96,1	0,5	2
Capelle aan den IJssel	318	96,5	95,9	0,6	2
Schouwen-Duiveland	235	96,6	96	0,6	2
Gorinchem	272	96,6	95,8	0,8	2
Rijssen-Holten	175	96,6	95,8	0,8	2
Berkelland	338	96,6	95,8	0,8	2
Coevorden	203	96,7	95,8	0,9	2
Heerhugowaard	181	97	96	1,0	2
Nunspeet	141	96,6	95,5	1,1	2
Wageningen	175	96,4	95,3	1,1	2
Stein	194	96,2	95,1	1,1	2
Beesel	83	96,6	95,3	1,3	2
Bronckhorst	199	96,7	95,4	1,3	2
Valkenswaard	150	96,9	95,6	1,3	2
Lochem	127	96,8	95,4	1,4	2
Leek	149	96,5	95,1	1,4	2
Bellingwedde	123	96,4	94,9	1,5	2
Krimpenerwaard	143	96,8	95,2	1,6	2
De Marne	70	96,5	94,7	1,8	2
De Ronde Venen	68	96,8	94,9	1,9	2
Meerssen	84	96,4	94,5	1,9	2
Sluis	103	96	94,1	1,9	2
Diemen	82	96,7	94,5	2,2	2
Werkendam	78	96,6	94,3	2,3	2
Beek	89	96,2	93,9	2,3	2
Amstelveen	113	96,4	94,1	2,3	2
Lansingerland	45	97,2	94,7	2,5	2
Sint Anthonis	66	96,6	94,1	2,5	2
Molenwaard	45	96,5	94	2,5	2
Kaag en Braassem	61	96,8	93,5	3,3	2
Oud-Beijerland	67	96,6	93	3,6	2
West Maas en Waal	69	96,3	92,7	3,6	2
Barendrecht	75	96,2	92,6	3,6	2
Castricum	52	96,7	92,8	3,9	2
Koggenland	51	96,5	92,4	4,1	2
Hendrik-Ido-Ambacht	43	97	91,3	5,7	2
Zeevang	11	96	75,3	20,7	2
Vlagtwedde	317	96,7	95,7	1,0	3
Aalten	303	96,7	95,7	1,0	3
Montferland	244	96,6	95,6	1,0	3
Den Helder	284	96,5	95,4	1,1	3
Losser	180	96,1	94,7	1,4	3
Maassluis	198	96,8	95,1	1,7	3
Ermelo	164	97,2	95,4	1,8	3
Hellendoorn	174	96,6	94,7	1,9	3
Barneveld	125	96,9	94,4	2,5	3
Texel	117	96,6	94,1	2,5	3
Huizen	104	96,8	94,2	2,6	3
Renkum	122	96,8	94,1	2,7	3
Krimpen aan den IJssel	113	96,3	93,6	2,7	3
Hof van Twente	128	96,4	93,5	2,9	3
Eijsden-Margraten	90	96,4	93,5	2,9	3
Geertruidenberg	90	96,8	93,7	3,1	3

Houten	89	96,7	93,6	3,1	3
Landerd	103	96,4	93	3,4	3
Stede Broec	89	96,6	92,5	4,1	3
Lisse	76	96,8	92,6	4,2	3
Wijdmeren	38	96,4	90,3	6,1	3
Zandvoort	34	96,4	87,8	8,6	3
Strijen	29	96,8	86,6	10,2	3
Helmond	868	96,7	96,3	0,4	4
Assen	680	96,9	96,4	0,5	4
Hengelo	553	96,8	96,2	0,6	4
Goes	289	96,6	95,5	1,1	4
Purmerend	296	96,7	95,5	1,2	4
Zoetermeer	336	96,8	95,6	1,2	4
Nissewaard	314	96,6	95,3	1,3	4
Lelystad	319	96,6	95,2	1,4	4
Cuijk	273	96,3	94,9	1,4	4
Groesbeek	212	96,2	94,5	1,7	4
Wijchen	237	96,3	94,5	1,8	4
Leudal	194	96,7	94,9	1,8	4
Borger-Odoorn	243	96,6	94,7	1,9	4
Druten	108	96,7	93,4	3,3	4
Sliedrecht	117	96,6	93,1	3,5	4
Papendrecht	93	96,6	92,4	4,2	4
Grave	92	96,6	92,4	4,2	4
Rhenen	77	96,5	90,8	5,7	4
Noordwijkerhout	50	96,8	89,4	7,4	4
Arnhem	1331	96,7	96,3	0,4	5
Oldambt	691	96,5	95,7	0,8	5
Brunssum	477	96,7	95,7	1,0	5
Dongeradeel	311	96,9	95,3	1,6	5
Kampen	271	96,8	95	1,8	5
Haarlemmermeer	304	96,8	94,9	1,9	5
Waalwijk	271	96,6	94,7	1,9	5
Hoorn	265	96,4	94,5	1,9	5
Epe	224	96,4	94,3	2,1	5
Gennep	229	96,9	94,5	2,4	5
Ommen	150	96,5	93,3	3,2	5
Aa en Hunze	143	96,5	93	3,5	5
Waddinxveen	97	96,6	91,1	5,5	5
Uden	373	96,7	95,1	1,6	6
Soest	160	96,8	93,5	3,3	6
Gilze en Rijen	88	96,5	89,3	7,2	6
Alkmaar	511	96,8	95,4	1,4	7
Weert	407	96,6	94,8	1,8	7
Hilversum	328	96,7	94,6	2,1	7
Goirle	142	96,4	91,8	4,6	7
Rijswijk	134	96,4	91,3	5,1	7
Dronten	82	97,1	89,2	7,9	7
Stadskanaal	746	96,6	95,5	1,1	8
Zwolle	598	96,8	95,5	1,3	8
Echt-Susteren	231	96,5	92,9	3,6	8
Hoogeveen	663	96,8	95,4	1,4	9
Zutphen	465	96,8	94,8	2,0	9

Steenwijkerland	351	96,7	94,2	2,5	9
Velsen	250	96,9	93,4	3,5	9
Midden-Drenthe	215	96,8	93	3,8	9
Vught	213	96,6	92,4	4,2	9
Ooststellingwerf	187	96,6	91,9	4,7	9
Heerenveen	411	96,6	94,1	2,5	10
Oude IJsselstreek	249	96,6	92,7	3,9	10
Zwijndrecht	189	96,7	91,3	5,4	10
Alphen aan den Rijn	517	96,6	94,5	2,1	11
Doetinchem	403	96,7	94	2,7	11
Haarlem	693	96,7	95,1	1,6	12
Leeuwarden	640	96,9	94,9	2,0	12
Roermond	577	96,6	94,5	2,1	13
Enschede	1450	96,6	95,6	1,0	14
Veendam	471	96,7	93,6	3,1	14
Amersfoort	837	96,6	94,8	1,8	15
Terneuzen	440	96,7	93,1	3,6	15
Appingedam	214	96,6	89,6	7,0	15
Sittard-Geleen	747	96,6	94,5	2,1	16
Oss	924	96,7	94,8	1,9	17
Venlo	674	96,7	94,2	2,5	17
Maastricht	987	96,6	94,8	1,8	18
Delfzijl	239	96,8	87,5	9,3	22
Ede	446	96,6	91,2	5,4	24
Almere	528	96,6	91,8	4,8	25
Utrecht	784	96,6	92,8	3,8	30
Nijmegen	1151	96,8	94	2,8	32
Tilburg	1502	96,6	94,1	2,5	38
Apeldoorn	1020	96,7	93	3,7	39
Almelo	636	96,5	90,1	6,4	41
's-Hertogenbosch	1140	96,8	92,9	3,9	45
Dordrecht	863	96,8	90,5	6,3	55

Ramingen versus realisaties 2015/2016 per betalende gemeente, gesorteerd op verschil ramingen en realisaties

<i>Gemeente</i>	<i>Aantal SE 2015</i>	<i>Geraamde blijfkans in 2016</i>	<i>Gerealiseerde blijffractie in 2016</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in procentpunten</i>	<i>Vershil ramingen en realisaties in SE</i>
Emmen	1132	97,5	98,2	-0,7	-7
Alkmaar	807	97,6	98,2	-0,6	-5
Zutphen	436	97,7	98,7	-1,0	-4
Súdwest-Fryslân	594	97,6	98,3	-0,7	-4
Heerenveen	362	97,5	98,2	-0,7	-3
Smallingerland	459	97,7	98,3	-0,6	-3
Dalfsen	127	97,6	100,1	-2,5	-3
Waalwijk	266	97,5	98,5	-1,0	-3
Bladel	233	97,4	98,7	-1,3	-3
De Fryske Marren	153	97,6	99,5	-1,9	-3
Almere	437	97,5	97,9	-0,4	-2
Borne	127	97,5	98,8	-1,3	-2
Hellendoorn	164	97,5	98,4	-0,9	-2
Losser	162	97,3	98,1	-0,8	-2
Oldenzaal	295	97,6	98,3	-0,7	-2
Zwolle	589	97,6	97,8	-0,2	-2
Leusden	65	97,6	99,8	-2,2	-2
Huizen	89	97,6	99,7	-2,1	-2
Hulst	175	97,6	98,9	-1,3	-2
Oosterhout	265	97,5	98,2	-0,7	-2
Valkenswaard	141	97,7	99,2	-1,5	-2
Nederweert	112	97,5	99,4	-1,9	-2
Leudal	135	97,5	98,7	-1,2	-2
Roosendaal	635	97,5	97,8	-0,3	-2
Noordenveld	143	97,4	99,0	-1,6	-2
Cranendonck	92	97,7	99,3	-1,6	-2
Steenwijkerland	304	97,6	98,3	-0,7	-2
Echt-Susteren	164	97,4	98,6	-1,2	-2
Achtkarspelen	200	97,6	98,1	-0,5	-1
Opsterland	150	97,6	98,6	-1,0	-1
Terschelling	10	97,8	100,0	-2,2	-1
Coevorden	183	97,4	97,7	-0,3	-1
Littenseradiel	32	97,8	101,2	-3,4	-1
Rijnwaarden	68	97,4	99,1	-1,7	-1
Barneveld	107	97,7	98,2	-0,5	-1
Brummen	78	97,8	97,9	-0,1	-1
Epe	199	97,5	97,7	-0,2	-1
Heumen	61	97,5	98,2	-0,7	-1
Putten	88	97,5	99,0	-1,5	-1
Amersfoort	807	97,6	97,7	-0,1	-1
Lopik	28	97,8	99,1	-1,3	-1
Soest	131	97,7	98,8	-1,1	-1
Enkhuizen	68	97,4	99,5	-2,1	-1

Heerhugowaard	22	97,7	101,5	-3,8	-1
Uitgeest	32	97,8	100,3	-2,5	-1
Weesp	34	97,7	100,3	-2,6	-1
Leerdam	85	97,5	98,4	-0,9	-1
Maassluis	186	97,5	98,1	-0,6	-1
Noordwijk	74	97,7	98,9	-1,2	-1
Korendijk	21	97,7	99,2	-1,5	-1
Geertruidenberg	81	97,6	98,8	-1,2	-1
Goirle	121	97,3	98,7	-1,4	-1
Haaren	78	97,6	98,7	-1,1	-1
Hilvarenbeek	74	97,3	98,9	-1,6	-1
Oirschot	120	97,6	98,0	-0,4	-1
Woensdrecht	100	97,3	98,1	-0,8	-1
Woudrichem	43	97,5	99,1	-1,6	-1
Zundert	89	97,6	98,5	-0,9	-1
Bergen (L.)	100	97,4	97,9	-0,5	-1
Nuth	108	97,3	97,9	-0,6	-1
Stein	154	97,0	97,6	-0,6	-1
Vaals	73	97,3	98,1	-0,8	-1
Roerdalen	137	97,4	97,5	-0,1	-1
Twenterand	319	97,5	97,9	-0,4	-1
Westerveld	126	97,4	97,9	-0,5	-1
Sint Anthonis	61	97,3	100,0	-2,7	-1
Sluis	96	97,5	98,9	-1,4	-1
Alphen-Chaam	23	97,6	104,6	-7,0	-1
Hof van Twente	108	97,7	98,2	-0,5	-1
Dantumadiel	225	97,7	98,0	-0,3	-1
Zwartewaterland	47	96,6	98,7	-2,1	-1
Bodegraven-Reeuwijk	49	97,4	98,7	-1,3	-1
Eijsden-Margraten	88	97,4	98,2	-0,8	-1
Menameradiel	44	97,6	98,9	-1,3	-1
Molenwaard	26	97,8	103,0	-5,2	-1
Gooise Meren	84	97,6	98,6	-1,0	-1
Menterwolde	117	97,5	98,0	-0,5	-1
Bellingwedde	107	97,3	96,7	0,6	0
Leek	151	97,5	97,4	0,1	0
Marum	59	97,7	97,3	0,4	0
Slochteren	58	97,8	98,0	-0,2	0
Zuidhorn	68	97,6	98,5	-0,9	0
Ameland	15	97,3	96,6	0,7	0
het Bildt	48	97,8	98,5	-0,7	0
Franekeradeel	154	97,5	97,9	-0,4	0
Leeuwarderadeel	22	97,8	99,1	-1,3	0
Hengelo	549	97,6	97,6	0,0	0
Noordoostpolder	238	97,6	97,8	-0,2	0
Ommen	132	97,5	97,6	-0,1	0
Raalte	126	97,5	97,7	-0,2	0
Staphorst	50	97,9	96,8	1,1	0
Tubbergen	100	97,5	97,1	0,4	0
Urk	70	97,5	97,4	0,1	0
Wierden	103	97,5	97,9	-0,4	0
Apeldoorn	952	97,5	97,6	-0,1	0
Doesburg	78	97,5	98,0	-0,5	0

Druten	95	97,5	97,8	-0,3	0
Duiven	82	97,4	97,4	0,0	0
Lochem	110	97,7	98,0	-0,3	0
Rheden	281	97,6	97,5	0,1	0
Rozendaal	2	96,0	91,0	5,0	0
Scherpenzeel	8	97,4	94,7	2,7	0
Voorst	79	97,4	97,3	0,1	0
Dronten	60	97,8	97,5	0,3	0
Neerijnen	47	97,6	96,3	1,3	0
Baarn	42	97,7	97,8	-0,1	0
De Bilt	44	97,6	99,0	-1,4	0
Bunnik	16	97,9	97,9	0,0	0
Eemnes	13	97,6	96,0	1,6	0
Houten	26	97,4	97,8	-0,4	0
Montfoort	19	97,7	96,4	1,3	0
IJsselstein	98	97,5	97,7	-0,2	0
Blaricum	9	97,5	96,2	1,3	0
Bloemendaal	30	97,7	97,9	-0,2	0
Castricum	5	97,6	95,2	2,4	0
Edam-Volendam	89	97,3	96,8	0,5	0
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	4	97,7	100,0	-2,3	0
Heemstede	65	97,6	98,6	-1,0	0
Hilversum	321	97,6	97,6	0,0	0
Landsmeer	8	97,9	98,6	-0,7	0
Langedijk	9	97,5	99,6	-2,1	0
Laren	14	97,6	98,2	-0,6	0
Opmeer	16	97,7	100,0	-2,3	0
Schagen	181	97,8	97,9	-0,1	0
Zandvoort	26	97,6	96,5	1,1	0
Barendrecht	0	97,8	0,0	97,8	0
Hardinxveld-Giessendam	41	97,7	96,2	1,5	0
Hillegom	69	97,8	98,0	-0,2	0
Lisse	69	97,4	98,2	-0,8	0
Nieuwkoop	56	97,5	98,4	-0,9	0
Noordwijkerhout	43	97,7	98,9	-1,2	0
Oegstgeest	27	97,6	99,2	-1,6	0
Oud-Beijerland	60	97,7	98,6	-0,9	0
Binnenmaas	42	97,8	96,7	1,1	0
Oudewater	21	97,7	96,7	1,0	0
Papendrecht	86	97,6	97,8	-0,2	0
Cromstrijen	24	97,7	100,0	-2,3	0
Albrandswaard	0	97,9	0,0	97,9	0
Strijen	22	97,8	97,8	0,0	0
Wassenaar	43	97,7	98,6	-0,9	0
Borsele	62	97,7	97,9	-0,2	0
Kapelle	24	97,7	96,2	1,5	0
Giessenlanden	23	97,5	97,9	-0,4	0
Veere	52	97,6	97,0	0,6	0
Lingewaal	18	97,6	97,2	0,4	0
Aalburg	35	97,5	95,7	1,8	0
Best	133	97,6	97,8	-0,2	0
Boekel	56	97,7	97,8	-0,1	0
Boxmeer	203	97,6	97,6	0,0	0

Etten-Leur	252	97,5	97,7	-0,2	0
Heusden	162	97,7	97,8	-0,1	0
Mill en Sint Hubert	107	97,7	97,8	-0,1	0
Steenbergen	120	97,6	97,2	0,4	0
Veldhoven	172	97,7	97,9	-0,2	0
Waalre	54	97,7	97,0	0,7	0
Werkendam	77	97,7	98,6	-0,9	0
Wormerland	19	98,0	96,8	1,2	0
Onderbanken	86	97,5	97,8	-0,3	0
Beesel	70	97,7	97,6	0,1	0
Meerssen	79	97,3	97,9	-0,6	0
Schinnen	43	97,3	98,1	-0,8	0
Simpelveld	124	97,4	97,0	0,4	0
Voerendaal	75	97,6	97,1	0,5	0
Weert	402	97,5	97,6	-0,1	0
Teylingen	117	97,5	97,5	0,0	0
Lansingerland	0	98,0	0,0	98,0	0
Maasgouw	105	97,6	98,3	-0,7	0
Heeze-Leende	48	97,6	98,6	-1,0	0
De Marne	60	97,4	98,2	-0,8	0
Landerd	94	97,6	97,7	-0,1	0
De Wolden	54	97,3	97,4	-0,1	0
Lingewaard	202	97,5	97,8	-0,3	0
Drimmelen	65	97,7	97,8	-0,1	0
Ferwerderadiel	51	97,6	96,7	0,9	0
Bergeijk	115	97,6	97,7	-0,1	0
Olst-Wijhe	85	97,5	97,6	-0,1	0
Kaag en Braassem	46	97,8	96,8	1,0	0
Goeree-Overflakkee	234	97,5	97,6	-0,1	0
Pijnacker-Nootdorp	0	95,1	31,0	64,1	0
Montferland	174	97,6	97,5	0,1	0
Bedum	51	97,6	96,6	1,0	1
Vlagtwedde	288	97,5	97,0	0,5	1
Zeewolde	15	97,7	95,8	1,9	1
Winsum	74	97,6	97,1	0,5	1
Leeuwarden	551	97,7	97,3	0,4	1
Weststellingwerf	202	97,6	97,1	0,5	1
Kampen	254	97,6	97,4	0,2	1
Buren	98	97,6	96,4	1,2	1
Elburg	144	97,7	97,3	0,4	1
Ermelo	151	97,6	96,8	0,8	1
Hattem	40	97,5	94,6	2,9	1
Nijkerk	80	97,8	96,4	1,4	1
Oldebroek	91	97,4	95,8	1,6	1
Renkum	91	97,6	96,7	0,9	1
Wageningen	160	97,6	97,0	0,6	1
Westervoort	110	97,7	96,6	1,1	1
Zaltbommel	147	97,5	96,4	1,1	1
Woudenberg	18	97,8	91,3	6,5	1
Zeist	220	97,6	97,1	0,5	1
Aalsmeer	38	97,7	96,2	1,5	1
Beemster	17	97,3	94,2	3,1	1
Bergen (NH.)	4	96,8	82,4	14,4	1

Beverwijk	199	97,6	97,4	0,2	1
Haarlem	714	97,6	97,5	0,1	1
Oostzaan	9	97,8	92,5	5,3	1
Texel	111	97,6	96,9	0,7	1
Uithoorn	57	97,6	96,1	1,5	1
Alblasserdam	60	97,7	97,0	0,7	1
Gorinchem	267	97,5	97,0	0,5	1
's-Gravenhage	1911	97,5	97,4	0,1	1
Leiden	922	97,5	97,3	0,2	1
Ridderkerk	1	98,6	0,0	98,6	1
Vianen	25	97,8	95,6	2,2	1
Woerden	249	97,5	97,2	0,3	1
Middelburg	269	97,5	97,4	0,1	1
Reimerswaal	56	97,8	96,6	1,2	1
Zederik	28	97,8	94,4	3,4	1
Tholen	86	97,7	97,2	0,5	1
De Ronde Venen	58	97,7	97,0	0,7	1
Tytsjerksteradiel	166	97,6	97,0	0,6	1
Deurne	191	97,7	96,9	0,8	1
Eersel	138	97,5	97,0	0,5	1
Grave	81	97,4	95,5	1,9	1
Nuenen, Gerwen en Nederwetten	63	97,7	95,8	1,9	1
Son en Breugel	36	97,7	93,8	3,9	1
Waterland	27	97,5	94,6	2,9	1
Beek	71	97,4	96,3	1,1	1
Venray	475	97,5	97,4	0,1	1
Koggenland	39	97,6	94,9	2,7	1
Reusel-De Mierden	129	97,3	97,0	0,3	1
Noord-Beveland	26	97,5	93,9	3,6	1
Gulpen-Wittem	105	97,2	96,4	0,8	1
Neder-Betuwe	64	97,5	96,0	1,5	1
Rijssen-Holten	162	97,5	96,6	0,9	1
Westland	297	97,8	97,4	0,4	1
Sittard-Geleen	646	97,4	97,3	0,1	1
Zuidplas	88	97,5	97,2	0,3	1
Oldambt	675	97,4	97,2	0,2	1
Leidschendam-Voorburg	122	97,5	96,6	0,9	1
Haren	29	97,5	91,0	6,5	2
Hoogezand-Sappemeer	292	97,6	96,7	0,9	2
Loppersum	47	97,3	94,1	3,2	2
Dongeradeel	281	97,6	97,0	0,6	2
Harlingen	97	97,5	95,2	2,3	2
Hardenberg	405	97,5	97,0	0,5	2
Culemborg	153	97,7	96,2	1,5	2
Maasdriel	98	97,6	95,6	2,0	2
Winterswijk	312	97,5	96,8	0,7	2
Nunspeet	166	97,6	96,8	0,8	2
Bunschoten	46	97,6	94,0	3,6	2
Renswoude	12	97,6	83,6	14,0	2
Rhenen	67	97,3	95,5	1,8	2
Wijk bij Duurstede	60	97,8	95,2	2,6	2
Nieuwegein	123	97,6	96,4	1,2	2
Amstelveen	87	97,7	94,7	3,0	2

Diemen	80	97,6	95,5	2,1	2
Heemskerk	165	97,6	96,3	1,3	2
Heiloo	12	98,3	86,2	12,1	2
Ouder-Amstel	11	97,6	83,0	14,6	2
Velsen	226	97,7	96,7	1,0	2
Drechterland	50	97,6	94,7	2,9	2
Hendrik-Ido-Ambacht	40	97,8	92,9	4,9	2
Stede Broec	90	97,5	96,3	1,2	2
Katwijk	274	97,7	96,9	0,8	2
Krimpen aan den IJssel	101	97,7	95,6	2,1	2
West Maas en Waal	61	97,5	95,2	2,3	2
Boxtel	369	97,6	96,9	0,7	2
Dongen	63	97,5	93,7	3,8	2
Eindhoven	1559	97,7	97,5	0,2	2
Gilze en Rijen	76	97,6	96,2	1,4	2
Loon op Zand	134	97,4	96,0	1,4	2
Oisterwijk	157	97,6	96,1	1,5	2
Sint-Michielsgestel	209	97,4	96,3	1,1	2
Someren	86	97,4	95,6	1,8	2
Uden	354	97,5	97,1	0,4	2
Brunssum	463	97,5	97,2	0,3	2
Valkenburg aan de Geul	82	97,5	95,4	2,1	2
Lelystad	298	97,6	97,0	0,6	2
Horst aan de Maas	192	97,5	96,5	1,0	2
Utrechtse Heuvelrug	69	97,5	94,9	2,6	2
Wijdmeren	30	97,7	90,5	7,2	2
Moerdijk	128	97,5	96,2	1,3	2
Dinkelland	114	97,3	96,2	1,1	2
Bronckhorst	176	97,7	96,7	1,0	2
Peel en Maas	271	97,5	96,8	0,7	2
Stichtse Vecht	167	97,6	96,7	0,9	2
Hollands Kroon	135	97,5	96,1	1,4	2
Nissewaard	390	97,6	96,8	0,8	2
Grootegast	83	97,7	94,3	3,4	3
Beuningen	133	97,6	95,4	2,2	3
Ede	385	97,5	97,0	0,5	3
Haarlemmermeer	252	97,6	96,4	1,2	3
Medemblik	105	97,6	94,6	3,0	3
Alphen aan den Rijn	485	97,5	96,8	0,7	3
Capelle aan den IJssel	297	97,6	96,7	0,9	3
Gouda	436	97,6	96,9	0,7	3
Rijswijk	91	97,6	94,5	3,1	3
Sliedrecht	105	97,5	95,3	2,2	3
Waddinxveen	91	97,7	94,7	3,0	3
Zwijndrecht	156	97,6	96,0	1,6	3
Asten	86	97,5	93,8	3,7	3
Bergen op Zoom	485	97,7	97,2	0,5	3
Breda	1116	97,5	97,2	0,3	3
Vught	192	97,6	96,0	1,6	3
Gennep	275	97,5	96,5	1,0	3
Maastricht	956	97,5	97,2	0,3	3
Eemmond	193	97,6	96,3	1,3	3
Borger-Odoorn	213	97,4	96,2	1,2	3

Overbetuwe	167	97,6	95,8	1,8	3
Delfzijl	195	97,6	95,3	2,3	4
Stadskanaal	772	97,5	97,0	0,5	4
Kollumerland en Nieuwkruisland	117	97,6	94,5	3,1	4
Ooststellingwerf	154	97,5	95,2	2,3	4
Haaksbergen	109	97,7	93,9	3,8	4
Aalten	296	97,6	96,1	1,5	4
Geldermalsen	96	97,5	94,3	3,2	4
Harderwijk	210	97,6	95,8	1,8	4
Heerde	100	97,8	94,5	3,3	4
Zevenaar	147	97,6	94,7	2,9	4
Den Helder	268	97,6	96,2	1,4	4
Vlaardingen	368	97,7	96,4	1,3	4
Zoetermeer	328	97,6	96,4	1,2	4
Vlissingen	334	97,6	96,5	1,1	4
Pekela	231	97,6	95,9	1,7	4
Halderberge	226	97,5	95,5	2,0	4
Laarbeek	126	97,5	93,8	3,7	4
Schouwen-Duiveland	226	97,6	95,8	1,8	4
Bernheze	210	97,4	95,1	2,3	4
Geldrop-Mierlo	75	97,7	92,7	5,0	4
Krimpenerwaard	139	97,6	95,2	2,4	4
Wijchen	213	97,5	95,1	2,4	5
Veenendaal	317	97,7	96,2	1,5	5
Goes	264	97,7	95,5	2,2	5
Rucphen	299	97,5	96,0	1,5	5
Tilburg	1398	97,5	97,1	0,4	5
Gemert-Bakel	203	97,6	95,3	2,3	5
Cuijk	247	97,4	95,3	2,1	5
Berg en Dal	198	97,4	95,0	2,4	5
Oost Gelre	299	97,4	95,6	1,8	6
Almelo	558	97,4	96,2	1,2	7
Purmerend	262	97,5	94,8	2,7	7
Delft	565	97,6	96,3	1,3	7
Schiedam	464	97,6	96,0	1,6	7
Terneuzen	405	97,6	95,8	1,8	7
Roermond	534	97,5	96,3	1,2	7
Oude IJsselstreek	220	97,5	94,3	3,2	7
Meppel	320	97,6	95,2	2,4	8
Deventer	869	97,5	96,5	1,0	8
Hoorn	245	97,6	94,0	3,6	8
Venlo	632	97,5	96,3	1,2	8
Appingedam	213	97,5	93,1	4,4	9
Utrecht	852	97,5	96,5	1,0	9
Landgraaf	532	97,4	95,8	1,6	9
Kerkrade	962	97,4	96,4	1,0	9
Doetinchem	387	97,7	95,1	2,6	10
Zaanstad	388	97,6	94,3	3,3	13
Berkelland	322	97,6	93,5	4,1	13
Meierijstad	678	97,5	95,3	2,2	15
Groningen	1282	97,6	96,2	1,4	17
Veendam	417	97,6	93,5	4,1	17
Enschede	1353	97,4	96,1	1,3	17

Tiel	391	97,6	93,1	4,5	17
Arnhem	1400	97,5	96,2	1,3	18
Helmond	836	97,6	95,2	2,4	20
Nijmegen	1078	97,6	95,5	2,1	23
Dordrecht	951	97,6	95,2	2,4	23
Oss	890	97,6	94,8	2,8	24
Rotterdam	2329	97,5	96,4	1,1	27
's-Hertogenbosch	1042	97,5	94,4	3,1	32
Hoogeveen	1739	97,6	95,6	2,0	34
Heerlen	1320	97,6	94,9	2,7	36
Amsterdam	3463	97,5	96,0	1,5	52

